

Styret i Sparebanken Vest
Postboks 7999
5020 BERGEN

VÅR REFERANSE
11/3043

DERES REFERANSE

DATO
04.12.2019

Endelige merknader - IRB-tilsyn

Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Sparebanken Vest 13. desember 2018. Tilsynet var en del av Finanstilsynets løpende oppfølging av bankens bruk av interne modeller for beregning av kapitalkrav for kredittrisiko (IRB).

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport datert 12. april 2019 og styrets kommentarer i brev av 6. juni 2019.

Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

Validering av misligholdssannsynlighet (PD)

I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet en nedadgående trend i gjennomsnittlig PD som ifølge banken selv ikke nødvendigvis skyldes redusert risiko i porteføljen. For eksempel kan forbedringer i enkelte forklaringsvariabler skyldes bruk av nominelle kronebeløp uten inflasjonsjustering. Valideringsenheten anbefaler at slike variabler unngås ved fremtidig modellutvikling. Det fremgår av svarbrevet at styret er enig i at endringer i estimert risiko må motsvares av en tilsvarende endring i reell risiko. Styret peker videre på at hyppigere justeringer av modellene kan bidra til å sikre forsvarlige nivåer på estimatene. Finanstilsynet understreker at banken kritisk bør vurdere endringer i estimert risiko i porteføljen, og etterstrebe stabile og langsiktige modeller som ikke krever hyppige endringer.

I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet høy konsentrasjon av engasjementer i beste risikoklasse i boliglånsporteføljen og stor vekt på adferdsvariabelen "merknader" som kan ha kortsiktig forklaringskraft. Dette kan innebære at risikoen undervurderes slik at modellen bør oppkalibreres. Styret vurderer at variabelen "merknader" sikrer god rangeringsevne på kort sikt, men kan føre til at risiko lengre frem i tid undervurderes. Det fremgår videre av styrets svar at variabler med kortsiktig forklaringskraft skal ha mindre vekt i nye modeller. Finanstilsynet legger til grunn at banken gjennomfører en grundig vurdering av modellens langsiktige forklaringskraft, kalibreringsnivået og behov for sikkerhetsmarginer.

Bankens valideringsrapport har påpekt at porteføljeendringer fra bil- og båtlån til kredittkort og forbrukslån kan innebære at datagrunnlaget for PD-modellen for øvrige massemarkedsengasjementer ikke er representativt for nåværende portefølje. I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet videre at kredittkort som ikke er i bruk utgjør en stor andel av

valideringsgrunnlaget for modellen. Dette kan innebære at misligholdssannsynligheten til bankens kredittkortkunder undervurderes. Finanstilsynet noterer fra styrets svar at datagrunnlaget for utvikling av nye modeller for personmarkedet i større grad vil være representativt for porteføljene, og at banken vil validere kredittkort med opptrekk separat.

Validering av tapsgrad (LGD)

I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet at gjennomsnittlig observert LGD er høyere enn bankens langsiktige LGD-estimater på porteføljenivå, og for bransjer som shipping og fiskeoppdrett er det små marginer mellom LGD-estimater for nedgangstider og observert LGD i perioden 2005-2017. Styret er enig i at langsiktig estimat for LGD er lavt på porteføljenivå for perioden. For shipping mener styret at bransjen har vært gjennom en periode som tilsvarende en nedgangsperiode slik at resultatene er akseptable. For bransjen fiskeoppdrett påpeker styret at enkelte av tapsobservasjonene gjelder engasjementer tilbake i tid i spesifikke segmenter med høy risiko slik at observasjonene har begrenset relevans for nåværende portefølje. Finanstilsynet mener banken kritisk må vurdere om perioder med lavere inntjening i enkeltbransjer er å anse som en alvorlig nedgangstid, og at materialisert risiko i enkelte segmenter må anses som relevante for bankens portefølje. Finanstilsynet noterer at enkelte parametere i LGD-modellen er endret som foreslått i valideringsrapporten for utfallsåret 2018, slik at nivået på langsiktig LGD øker. Finanstilsynet legger videre til grunn at banken vurderer om LGD-estimaterne er robuste for nedgangstider.

Løpetid (M)

I foreløpig rapport ba Finanstilsynet banken om å inkludere utviklingen av løpetidsparameteren (M) i valideringen og vurdere om eventuelle reduksjoner gjenspeiler reduksjon i reell løpetid og redusert risiko. Det fremgår av styrets svar at reduksjon i løpetid skyldes at kreditter i større grad nå innvilges med kortere løpetid. Det fremgår videre at styret mener hoveddelen av engasjementer kan refinansieres i en annen bank på forfallstidspunktet. Finanstilsynet vil understreke at det generelt kan være vanskelig å benytte seg av oppsigelsesrett og å unngå å fornye engasjementer. Dette gjelder spesielt engasjementer som har forverret seg siden den forrige kredittbeslutningen eller dersom det har vært en negativ konjunkturutvikling. Bankene kan dermed ha risikøksponeringer som går utover den avtalte låneperioden, noe som kan medføre at risikoen ikke i tilstrekkelig grad blir fanget opp ved bruk av kontraktmessig løpetid. Det forventes at banken kritisk vurderer i hvilken grad endringer i løpetidsparameteren reflekterer endring i reell risiko og at banken vurderer en løpetidsparameter utover kontraktmessig løpetid der dette ikke er tilfelle.

Automatiserte prosesser

Temaet om automatiserte prosesser hadde som formål å belyse hvordan dette kan påvirke IRB-systemet og anvendelse av IRB parametere i engasjementer innvilget via selvbetjente kanaler. I foreløpig rapport stilte Finanstilsynet spørsmål ved hvordan LGD måles og følges opp i disse engasjementene, samt hvordan informasjonsgrunnlaget i de automatiske prosessene er kvalitetssikret. Styret vurderer at kvalitetssikringen av informasjonsgrunnlaget ved automatiske prosesser er på nivå eller mer omfattende enn for ordinære innvilgelsesprosesser, men at det er behov for forbedringer. Finanstilsynet vil på generelt grunnlag påpeke at automatiserte prosesser setter høye krav til retningslinjer, prosesser og datakvalitet. Engasjementer innvilget med stor grad av automatikk i søknadsbehandling bør valideres separat.

Kopi av dette brevet bes sendt ekstern revisor.

For Finanstilsynet

Bjørn Andersen
seksjonssjef

Morten Josefsen
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.